

Ханты Ясӑң

Основана
1 ноября 1957 года

25.04.2024
№8 (3646)

Арсыр мирӑт вӑн мирхота ӑкӑтсыйт

Ёмвоиш «Форум национального единства» вӑн мирхот пӑншы. П. Молданов верум хур

Щит мӑң
хоттел, ёхлӑв
верӑт

» 4-5

Айтелн вӑндӑты
неӑа йиты
дӑңхасум...

» 7

«Арӑң, моньщӑң,
путрӑң ёх»
киника етӑс

» 16

Депутатат 31-мит мирхот версәт

Ай кер тылащ 11-мит хәтлән Ёмвошн округ дума 31-мит ёмәңхәтлән мирхот вәс. Тәта Ёмвошәң округ 36 депутатат нәд йилуп поступсы вүсәт.

Щи күтн па «Почётная грамота» ишәк непекәтн мойләты олаңән непек вүсы. Мүң редакцияев эвәлт вухаль газетайн рәпитты не Людмила Теткина щимәщ ишәк непекн мойләты питды. Щәлта па Нуви сәңхум район «Нумто» парк хуща мўев-йиңкев давалман тайты щира методиста рәпитты не Наталья Вылла ищи дума эвәлт ишәк непекән ёша катлуптәды.

Округ дума мирхотн ар пеләк поступсәт социальной верәт олаңән вәсәт. Вантә, Россия мўв президент ики партупсы щирн, социальной верәт мет тәса нух вантты па йилпатты мосл, ләдн аршәк мир щи нәтупсы вух ёша вўты веритәс.

Округ дума кәща хә Борис Хохряков ясәт щирн, йилпатум поступсәт вера мосләт. Сырыя хот-

тел ёха, әңкета-әщета па нявремәт енмәлты щира поступсийн тылащ мәр ёша вўты социальной нәтупсы вух 18 ол вәнта айлат эвета-пухәта сухуптәсы. Ин па мет вән няврем очной щирн вәндыйл ки, нәтупсы вухн хоттел ёх няврем 23 ола йиты вән-та сухуптәты питды.

Интәм щимәщ нәтупсы вухн 40 щурәскем хоттел ёх мәдыйт. Поступсы йилпатум юпийн 60 щурәс хоттәң хуятәт щи нәтупсы вўты питләт. Тәлаң 20 щурәс хоттел ёх щи нәтупсийн мәты питдыйт.

Щи тумпийн шуши мир хоттел ёх хуща хәлмит пушхие сема питәс ки, лүв кашәң тылащ нәтупсы вухн катлуптәты питла.

Елды «Материнская слава» па «Отцовская слава» немпи мевл пос тайты хуятәт олаңән путәртсәт, дыв коммунальной верәт

Н.В. Комарова па Е.Д. Айпин округ дума хуши

пәта сухуптәты вухлад компенсация щирн юхды китты питдыйт.

Щәлта юридической верәт олаңән тәрүм пәта уша павәтты ёх непек хуща СВО тәхия мәнум хуятәт хоттел ёхләд ищи хәншлыйт, ләдн щи хоттел ёх ищиты арсыр нўшайң верәт олаңән юристәт эвәлт тәрүм пәта иньшәсты ат веритсәт.

Щи тумпийн волонтерской па добровольческой рәпата олаңән путәр мәнәс. Йилпатум поступсийн хәншман, ху-ты интәм сәмәң вер тәты

хуятәт правительства ёхн вантман тайты питдыйт.

Мирхот юпийн Югра мўв губернатор ими Наталья Комарова па округ дума кәща хә Борис Хохряков вешкәта, апрәңа па хәрщия мир пила рәпиттәд, пәта ар пеләк депутатат ишәк непекәтн мойләсәң. Лыв күтәлн Югра мўв шуши мир верәт вантман тайты Ассамблея кәща хә Еремей Айпин ищи мойләсы.

Путәр ләщәтәс:

Ирина Пословская

Йилуп газета етәс

Йилуп «Вестник Ассамблеи» немуп газета етәс. Тәм непек Россия мўв хўваттыйн «Хоттел ёх ола» алыщәсум щира па Югра мўв Дума тәхи 30 ола ювум пәта ләщәтсы.

Йилуп номерн шуши мир Ассамблея ёх рәпата олаңән, Россия мўв президент ики В. Путин Федеральной собрания тәхия хәншум «Хоттел ёх» немпи вер олаңән айкеләт, Югра мўв губернатор ими Н. Комарова па округ Дума кәща хә Б. Хохряков эвәлт Югра мўв Дума тәхи 30 ола ювум щира вўща ясәт хәншыйт.

Щәлта Нижневартоск вошәң ар нявремәт енмәлты әңки В. Деревец-

кая пила путәр хәншман вәл. Лүв айкел тәс, хутыса имухты сема питум пурайн хәлүм пушхие енмәлты мосл.

Тәм лўңән шуши мир Ассамблея тәхи 35 ол мет олаңмит мирхотвўш эвәлт постәты питл. Щи мирхот 1989-мит олн вәйт лор тылащн вәс. Округ «Югра лылнуптәты» оса тәхи ищи пурайн пўншсы. Щи пура вўш эвәлт арсыр вошәтн, кәртәтн ищимәщ оса тәхет пўншыйт. Тәм вер олаңән

«Обские угры. 35 лет по пути возрождения» путәрн лўңтаты.

Мосл ястәты, хуты 35 ол елды пәда мет олаңмит дума мирхотн Москва вошн Югра мўв эвәлт лапәт депутат вәс. Щит Е. Айпин (Ёмвош), В. Густов (Нефтеюганск), В. Матюха (Нефтеюганск), Ю. Неёлов (Сәрханл), В. Русских (Советской), С. Селезнёв (Нижневартоск), В. Сидорейко (Сәрханл).

«Этносохранение. Ду-

ховные основы» рубрика хуща К. Афанасьева пила путәр лўңтаты. Тәм хўв пәнәта мәнум учёной вухаль ими путәртәс, хутыса ар ол юхды лўвела «Пўпи якты хот вер» олаңән мира ванлтәты мосәс. Вухаль мир учёной ими пила округ депутат не Т. Гоголева путәртәс.

«Вестник Ассамблеи» газетайн Югра мўв лўңәтты арәт, путрәт хәншты па ләщәтты тәхет олаңән айкел вәл.

Шуши мир Ассамблея айкел хәнты ясәңә тулмәщәтәс:
Ирина Самсонова

Югра мўвн вошәтн па кәртәтн вош хуләт па хәрәт нух ләщәтты пәта щәта вәлты мир күтн иньщәсупсы версы. Лыв пириләт, мәта тәхи вошн сыры нух ләщәтты мосл. Тәм мосты вер – «Формирование комфортной городской среды» федеральной проект, мәта ут «Жильё и городская среда» Россия президент партупсы нацпроект щирн тәлы.

Округ вошәт па кәртәт нух ләщәтлүйт

Тәм вер ләщәтлы, дәлн мўң Россия мўвев хәннехуятәт ям щирн сыстам вошәтн па кәртәтн ат вәсәт. Югра мўвевн 113 щурәс хәннехә щиты иньщәссы.

Тәм пўш тәм верн 16 муниципальной тәхи эвәлт вошәтн 42 оса тәхи ләщәтлы. Щит Излучинск, Когалым, Лаңки пос, Лянтор, Мегион, Нефтеюганск, Нижневартовск, Нягань, Пыть-Ях, Радужный, Советский, Сәрханл, Урай, Ёмвош,

▲ фото: gov.admhmao.ru

Югорск вошәтн па Нуви сәңхум районән. Щиты Нефтеюганск вошн нявремәт юнтты па

әрашты, мир рўтыщәты, велосипедәтн яңхты, Ас пўңәлн вәлты па па оса тәхет.

Тәм иньщәсупсийн 14 тәл вўш эвәлт хәннехуятәт ясәң мәты веритләт. Щи пәта вән кер тыләщ 30-мит хәтл вәнты Госуслуги мухты 86.gorodsreda.ru сайт тәхия луңты па щәта мосты ясәң хәйты мосл.

Тәнял Югра мўвн 54 оса тәхи эвәлт 25 тәхи пирысы. Щи пурайн округн вәлты 102 щурәс хуят ясәңләл мәсәт.

Округ правительствә айкел хәнты ясәңә тулмаштәс:
Надежда Вах

Югра мўв ёх нәтупсы вух ёша павәтты пәкләт

Мәта ёх йис верәт па йис нумсәт вана тәйты каш тәйләт, щи ёх тәм хәтләтн конкурс непекәт хәншты пищ тәйләт. Тәм верәт пәта федеральной бюджет эвәлт некоммерческой организация хуща вәлты ёх, мәта хуятәт кәсупсийн нух питләт, вухн мәлүйт.

Тәмәщ вер «Федеральное агентство по делам молодёжи» хуща айлат ёх пида рәпитты кәща хуятәт ләщәтсәт.

Тәм кәсупсийн кәсты пищ тәйләт некоммерческой тәхи хуща вәлты ёх, щит яха пилтәшум айлат ёх муй па яха пилтәшум нявремәт (ән рәхл тәп казәнной рәпитты тәхета), щи ёх Российской Федерация поступсы щира пилтәшман олкем мәр ат вәлләт па ол мәр регистрация непекәт ат тәйләт.

Тәм кәсупсийн вет щир верәтн вух вўты пищ вәл:

- ◆ йис вәлупсы верәт, йис нумсәт уша павәтты пәта, йис пурмәсәт, йис ёх арәт, моньщәт, путрәт хәншты па шавиман щи утәт тәйты, мўвәт йис вәлупсы, йис верәт уша павәтты па мўвәт-йиңкәт хўват щи верәт әкәтман яңхты пәта, музейт ванлтупсы верты пәта;
- ◆ вәна ювум ёха, дәлх хәрн вәлүм ёха нәтты пәта па лыв вәлупсәл па лыв верум тарум верләл нумәсн хәщуптәты пәта;
- ◆ физической культуры мухты ёнмум мўв ям нумәсн па ям сәмн тәйты пәта па щимәщ верәт ләщәтты, хән спортсмена вәлты ёхлўв вәлты мўвев

- пәта әрн юхәтләйт, юрәңа, ухләл нух алумман яңхты питләт па мўвев йис верәт нумәсн тәйты питләт;
- ◆ карты щўңкәт мухты медиа хуща интернет-контент верты, щи ут мухты айлат ёх нумсәт па сәмәт йиңкев-мўвев пәла керәтты па тәм мўвн вәлүм йис верәт вана тәйты;
- ◆ айлат ёх ювра верәт эвәлт йира хушты, нумәсләл, әрләл па тәхета, мосты верәт пәла керәтты, ям верәт пәла керәтты.

Тәм тәхетн проект непек пәта хәннехә вухн ки мәлы, щәта хәншлўв, верләл лўвела 2024-мит олн Ас потты тыләщ вәнәта

верты мосл. Тәм проектәт мухты мет ар вух – щит 1500000 шойт. Хәншум проект непекәт китты мосл вән кер тыләщ 26-мит хәтл 18:00 щос вәнәта 2024-мит олн.

Па мулты верәт уша верты ки мосл муй па проект непек китты ки мосл, щит «Молодёжь России» немуп системая юкан НКО кабинет мухты луңты мосл (щәта хәншман: Росмолодёжь. Гранты для НКО по патриотическому воспитанию) – <https://grants.myrosmol.ru/events/e69c2fd8-455b-b9a6-20678e94f55b>.

Хәнты ясәңә тулмаштәс:
Пётр Молданов

Йилуп вандтаты ол ёмәңхәтл постаты пурайн Россия мўв президент ики Владимир Путин «Вулаң вер олаңан путәр» немуп мирхотн велщи лэщәтум «Щит мўң хоттел, ёхлўв верәт» немпи кәсупсы олаңан ай павтәс. Щи хоттел, ёх кәсупсы 2023-мит ол лыпәт хойты тыдәщ 4-мит хәтлән пўншсы. Тәм кәсупсы немасыя лэщәтсы, вантә, Россия луваттын 2024-мит ол «Хоттел, ёх ол» немн пунса. Ләдн кашәң хоттел, ёх күтәлн мет ләхсәңа, сәмәңа, и верн па и нумәсн лўв мирел, йис верәт па вәлупсы лавәлман, айлат ёха па нявремәта вандтуман елды ат тәсәл.

Щит мўң хоттел, ёхлўв верәт

» Кәсупсы олаңан мўң интернет эвәлт Сўмәтвош район администрация ВКонтакте сайт хуца уша версўв. Ма щит яма лўңәтсем па нәмәсты питсум, кәсты муй әнтә? Щиты нәмәсман роман әңкем – Юлия Кузьмовна Миляхова карты кел хўват путәртәл, лўв ищи тәм кәсупсы олаңан ай павтәс па мәнәма лупл: «Я, муй, кәсты питлўв? Щикем ям кәсупсы, мосәң, ищи щив сонтумәлўв?» Юхды луплум: «Па муй, кәслўв ши!». Әмәщ, хуты ши пурайн кәсупсыя вохты непек китты щира тәп и щос хәщиләс, щос мәнл па ши, непекәт вўты ән питлайт, кәсупсы тәхәрды. Вохты непекәт тумпийн интернет хуца мосәс хоттел, ёх олаңан немасыя аккаунт верты, ләдн щив хура муй видео щирн мўң олңевн вўюм утәт пунты па мира вандтаты. Мосты верәт лэщәтсум па кәсупсыя ши алемәсўв, – лупәс Наталья Яркина.

Щиты Россияйн вәл-ты кашәң ар нявремәң хоттел, ёх кәсупсыин кәсты веритл. Мосәс, ләдн и рәт эвәлт хәлум нәпәт хуят ат вәс, мет ай нявремәта хәт ол луват вўш эвәлт па мет вәңа ювум хәннехә нәпәт вәнта.

«Щит мўң хоттел, ёхлўв верәт» кәсупсы щиты лэщәтман вәс:

- ◆ Хоттел, ёх олаңан вохты непек кашәң хуят олаңан.
- ◆ Хотәң ёха дистанционной щирн арсыр партупсәт верты мосәс.
- ◆ Округ хўваттын по-

луфинальной кәсупсәтн кәсты вер.

- ◆ Финальной кәсупсы. Сўмәтвош район Тәк кәртән вәлты Яркинәт-Отшамовәт-Миляховәт ар нявремәң хоттел, ёх тәм кәсупсыя мосты непекәт ищи китсәт.

Щадта кимит этап онлайн ширн вэс. Касупсы лэщатты ғх арсыр партупсэт китсат, ар нявремәң хоттел, ғха щитат верты мосас.

Сырыя хоттел ғха лунум кашаң хуят тайты ишак непека́т, диплома́т, мевд посат тэса лэщатсыйт. Щит ванлдаты вер, вешкат рэпата па́та, ешңалалн верум сыр-сыр пурмасат па́та, самаң не́тасты верат па́та, оса верат тувман, мўев лавалман тайты па́та, эрашты касупсэ́тн нух питум щира́т.

Щадта ям арат партупсы юдн ийха верты мосас:

- ◆ вадты-холты хот ийха сыстамтты, ийлпатты па хурама́ңа верты;
- ◆ әмща па еплана летут лэщатты па хурама́ңа маваң-няняң пасан верты;
- ◆ ийха самаң па мосты хуята не́тасты вер ванлдаты;
- ◆ рәтәл хәлүм нәпәт ар ариты муй па хәннехә вәлупсәл олаңаң ар ванлдаты мосас;
- ◆ аңкие па́та емаңхәтл лэщатты, щи күтн ешн әмәщ мойлупсы верты па аңкия мойла́ты;
- ◆ әраңа-шомәңа йиты зарядка ут әмща лэщатты па хәхәлты-навралды эрашты касупсыйн касты;
- ◆ хоттел ғх хураңальбом;
- ◆ хоттел ғх ийс вәлупсы олаңаң путар лэщатты, хотаң герб верты па тәса ванлдаты;
- ◆ кашаң хәннехә лүв щира́лн верум пурмас ванлдаты;
- ◆ ийха кина вүты «Союз-мультфильм» немпи тахийн ай пушхәт па́та вўюм кина пириты па хоттел ғхдал пида и хурпи кина шәп вүты;
- ◆ хәннехә атма ювум пураин олаңмит не́тупсы ванлдаты;
- ◆ Иилуп олаң емаңхәтл постаты пура олаңаң айкел тәты, хутыса емаң-

хәтла лэщатыйлсаты, муйса́р летут мойң пасана омса́лсаты па муйса́р юнтупсэ́тн юнтсаты;

◆ маршал Жуков хоттел ғх лэщатум летут эвалдт и ут пириты па щит верты.

» Мўң шеңк лаңхасүв арша́к партупсә́т верты па арташты ғха китты, тәп щос а́н та́рма́с. Касупсы олңитум ю́пийн ма кина вүты щўңкем пида атлхәтл яңхсум, кашаң утые хура вўсум: хутыса мўң Тәкн вәллүв, муй щирн рәпитлүв па ру́тьшәлүв, емаңхәтлә́т постаты верат па иса та́мхәтл вәлупсәв, кашаң әмәщ утые киная лэщатсүв. Юхи хәщум партупсыйн онлайн ширн немасыя миюм хәскем минута ма́рн Россия мўв история, география, олюпн хура́т хәншты ғх, нара́сты сыйт хәншты хуятат па па ийс верат па вулаң верат олаңа́н иньшәсупсә́т вәсәт, – лупас Наталья Яркина.

Наталья ясңат щирн, лыв а́н па нәма́ссәт, хуты викторина тәса версәт. Роман пишма юхтәс. Ща́та хәншман, хуты лыв елды полуфинал касупсыя пирисыйт. Щи па́та вән кер тыла́щн Екатеринбург воша елды касты щира ма́нты мосл. Тәкаң хоттел ғх щи мурта амәтсәт па имухты вән воша лэщатыйлды питсәт.

Сыры касупсыйн 102 щура́с арат хоттел ғх вәс. Щадта кашаң партупсы ю́пийн ям арат хоттел ғх елдыа́нма́нсәт. Полуфинал хуца тәп 1600 арат ғх пирисы, щи күтн Яркина́т-Отшамова́т-Миляхова́т ғх вәсәт.

Я, щи, пура юхтәс, вән кер тыла́щ олңитумн Тәкаң ғхлүв Екатеринбург воша ма́нсәт. Вантә, вән кер тыла́щ 5-7-мит хәтлә́тн лыв ца́та шуши мир ийс верлүв ванлдәсәт.

Н. Яркина китум хурат

Әмәщ, хуты касупсыя юхтум кашаң хоттел ғх хуцатәпхәтхәннехәвәнты ра́хәс ма́нты. Яркина́т-Отшамова́т-Миляхова́т хоттел ғх хуца та́лаң яң хуят вәс. Щит:

- ◆ аңки – Наталья Леонидовна Яркина, 39 ол;
- ◆ ащи – Егор Егорович Отшамов, 46 ол;
- ◆ аңқаңки – Юлия Кузьмовна Миляхова, 59 ол;
- ◆ эви – Светлана Александровна Яркина, 17 ол;
- ◆ пух – Илья Егорович Отшамов, 10 ол;
- ◆ пух – Ефим Егорович Отшамов, 7 ол;
- ◆ щащи – Людмила Степановна Отшамова, лўңаң 75 ола йил;
- ◆ Егор апщел – Ольга Ревинировна Отшамова, 32 ол;
- ◆ Егор апалнеңиел – Алена Сергеевна Отшамова, 7 ол;
- ◆ Егор упел, – Юлия

Максимовна Отшамова, 54 ол;

- ◆ Егор апалнеңел – Анастасия Валерьевна Отшамова, 16 ол.
- ◆ Кўш Тәкаң хоттел ғх елды а́н питсәт, тәп лыв па́теледә щит вән уй па амәт:

» Мўң вән пәмәщипа ясңәттә́м касупсы лэщатум ғха луплүв, вантә, щикем я́м па әмәщ вер, вән воша яңхсүв, са́маң, нумсаң па апра́ң ғх хуятат пида вәтана́ ийсүв, йилупләхсә́т вәйтсүв па иса муй вер иса я́м па әмәщ вәс. Кўш мўң нух а́н питсүв, тәп мўң хоттел ғхлүв ийс вәлупсәв ола́ңаң уша версүв, ийха и әрн, и нумәсн кәссүв, сырсы́р партупсә́т лэщатсүв, щит эвалдт ванша́ка ийсүв. Щит мет вулаң вер!

Путар хәншәс:
Ирина Самсонова

Юхи хәшум ол сүсн вәйт дор тылҕащ 25-мит хәтәлдн Сүмәтвош 430 ола нәптәл, питум хәтл, постәсы. Ши ёмәнхәтлэв мәнум пурайн учёной рүщ ики Георгий Петрович Визгалов пида немасыя вәйтантыйлсумн па пуремәсмән.

Мет олаң рүщ вош хәнты мұвн

▲ Г.П. Визгалов ▲ Наука щирн хәншум киника. В. Енов верум хурҕән

Итәм мосл лупты, хуты тәм хәев археолог, исторической наукайт кандидат па доцент ики. Лүв Сәрханл вошәң государственной университетн научной сотрудиника лүңтәсл. «Северная археология» тәхи кәщә тәм күтәтн рәпитл. Ши тәхел, вантэ, Нефтеюганск вошелн 2003-мит ол вүш эвәлт вәл па тәм хәтләт вәнты научно-производственной верәт түң-щирәңә дэщәтләт.

Георгий Петрович, муй пәта наукайн ар щирн мәнты рәпата верлән?

► Наука щирн мұң ар пеләк Сәрханл вош университетн рәпитлүв. Вантэ, атәлт щирн мәнты сыр-сыр научной проектәт мұңева па государствая мосты арат вух ән мәләт. Ши пәта археолога вәлты хәннехуятәт Россия хон пелкев луватн хозийственно-договорной

рәпатайт ийлуп хотәт омәсты пурайн лэщәтләт. Вантэ, закон щирн ийлпа хотәт, лапкайт, пәльницайт омәсты елпийн кашәң щимәщ тәхи ямсыева арталәты па вантты мосл. Рүщ щирн ши вер археологической обследованиая муй историко-культурной экспертиза вера альщәды. Щимәщ рәпата наука щирн вух холумты пәта дэщәтлүв.

Ма щиремн, археология – щит шеңк тынән, мет мосты вер наука хуща. Вантэ, мұвәт илпийн мулды кәншты елпийн сырыя мосл уша павәтты, муй хурасуп мұв пида нәң елды рәпитты питлән, мосәң, щимәщ тәхи хуща ар хиш па кев ликмәл? Мосәң, па нәхләң йиңкәт күтн рәпата верты питлы? Ши пәта кашәң тәхи мұң сырыя ямсыева вантлүв. Арсыр экспертиза верәт ушәңә верлүв па әхәт велши рәпатая катләслүв. Щимәщ мосты

вер археологәт вәлупсы хұватн ямсыева дэщәтләт.

Ма вәйтлөм, хуты нәң хәлвәт Сүмәтвош олаңән хәншум киника эвәлт айкел, тәты питлән? Муйсәр щит непек па хән щит хәншәң?

► Район ийс пурмәсәт шавиты хотн немасыя мұң учёной ёхлүв пида ийлпа хәншум «Сүмәтвош – щит мет олаң XVI-XVIII-мит нәптәтн хәнты мұвн верум рүщ вош» киника олаңән путәртлүв. Ши киникаев наука щиревн ма, Г.П. Визгалов, С.Г. Пархимович па Е.Н. Петрова, яха рәпитман версүв. Мұң хущева, учёной хәннехуятәт күтн, вантэ, немасыя вүюм поступсы щирн тәм ийсн щимәщ «Служба охраны памятников округа» непекәт етләт. Кашәң непек хуща мулды әмәщ ийс верәт олаңән айкеләт нух хәншлүйт.

Ши пәта 2022-мит олн Сүмәтвошев элты археология рәпатайлүв щирн киника хәншүв. Вантэ, тәм вошев нәптәл, араттәлдн 430-мит ол лувата ши ийс. Муй щирн ши киникаев ин хәншсәв, ма елды нәңәна путәртлүм. Сыры, вантэ, катра Сүмәтвош омсум лотн мұң яртыяң ол мәр кашәң лүң археология щирн мұв илпийн ийс шүңкәт па пурмәсәт кәншсүв.

Ши тәхийн арсыр верәт ушәңә-сащәңә мұңева питсәт. Щитәт унтасн, ма щиремн, әнтә тәп и киника тәм ийсн йилпа хәнштыя рәхл. Сүмәтвош район ийс пурмәсәт шавиты хотн мұң мет олаң киникаев олаңән арсыр айкеләт верлүв па луплүв, муйсәр пурмәсәт муй шүңкәт мұң мұв илпийн мушатсүв. Муй щирн ийс пураитн Сүмәтвошн хуятәт вәсәт, муй версәт, хуты рүщ мир хәнтәт па вухалят пида вәлты щирәт елды түңщирәңә дэщәтсәт.

Муй пәта археология верәт шеңк мосман тәйлән?

► Ма вәлупсем хұват иса тәмзиты луплүм: «Кашәң хәннехә сема питтәл вүш эвәлт археолога вәс. Лүв айтәлдн мұв илпийн мулды шүңкәт ищипа кәншәс. Мосәң, лүв мулды ийлуп пурмәс муй вух кәншәс. Ма щиремн, археология вер кашәң хәннехә хуща вәл. Вантэ, кашәң хә муй не хуята әл әмәщ мулды мұв илпийн вәйтты па уша верты!»

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

АЙТЕДН ВЭНЛТЭТЫ НЕҢА ЙИТЫ ДАҢХАСУМ...

Щиты лупас Полнават ашколайн нявремат вэнлтэты не Екатерина Терентьевна Веркина (Юхлымова). Лүв ай кер тылэщ 5-мит хатлэн 50 ода йис, щирн тамхатл лүв олңалн ханшты даңхалум.

» Ма олаңмит класса Полнават картэң катра ашколая мәнсум, щит 1938-мит олн омәсман вәс. Щәта кат класс етшуптәсум, елды йилуп ашколайн вэнлтэйтты питсум. Ма олаңмит вэнлтум неңем Лариса Герасимовна Лельхова вәс – лүв нявләк сәмуп ханты неңие, «Ханты ясаң» урокн лүв тәп рәт щирн путәртәс. Лүв пеләда вантмемн ма имухты нумса юхәтсум – ищи нявремат вэнлтэты неңа йилум. Щи тумпи ма алтум аңкем Евдокия Никитична Курикова пелы ищи вантсум, лүв ар ол мұң картэң нявремлүв вэнлтәс. Итәх пурайн мулды урокәт давәрт верты вәс ки, лүв иса пурайн нәтәс. Ма юлн аканят омсәлдтылсум па дывел ханшты, лүңәтты вэнлтәслам, – Е.Т. Веркина нәмәлдмәслә.

Екатерина 1992-мит олн ашкола етшуптумад юпийн Ёмвоша юхтәс, педучилищайн яма экзаменәт мәс па вэнлтэйтты питәс. Щи юпийн рәт Полнават картәла керләс, ястәл:

» Щи пурайн ащем Терентий Андреевич Юхлымов мәшитәс, щирн Зоя улемн ащем вантман тайты пәта юхи вохсыюм. Мәнәм рәт ашколаемн әмәщ рәпитты вәс. Вантә, тәта мәнәм вэнлтум ехләм Л.Г. Лельхова, Л.Ф. Бессонова, Л.М. Захарова, В.Т. Бешкильцева, Н.В. Сергеева, М.А. Ахмарова, Т.И. Хорошева па па хуятәт мәнәма вера нәтсәт –

дывелә вән пәмәщипа луплум.

Екатерина елды вэнлтэйтты вүратәс, щирн 2004-мит олн Ишим вошн П.П. Ершов немпи пединститут етшуптәс. Щәлта вән классәтн ханты ясаң урокәт тәс. Щи юпийн йилпа ай нявремат вэнлтэты питәс. Рәт ясаң тәтэйн арсыр кәсупсәт ләщәтәл. 2010-мит олн Екатерина Терентьевна Веркина «Учитель года» кәсупсийн кәсәс.

Рәпатайл олаңән щиты ястәл:

» Там йисн «Ханты ясаң» па «Рәт литература» киникайт шеңк хурамәна верты питсийт. Шеңк әмәщ, юхи хәшум олаңн ханты ясаңа вэнлтэты ех учебникәт ләщәтты питсәт. Ин мұң А.Е. Вахатн па С.М. Каксинайн хәншум учебникәт щирн нявремат вэнлтәлүв, щәта вера әмәщ заданияйт хәншман вәлдәт. Щи тумпи рәт ясаң әмәщә вэнлтэты пәта немасыя Касум карт эвәлт юх юнтупсәт ләтсүв.

Ханты ясаң олаңән путәртман, Екатерина ястәс, айтедн юлн аңкеләщел па упел пила тәп ханты щирн путәртәс, нәмдәлә:

» Терентий Андреевич Юхлымов ащем – Мушәң картэң хә, Прасковья Николаевна аңкем Милыхов рәт эвәлт йил, лүв Щуйл картэң неңа вәс. Лүв аңкелә Екатерина Константиновна Милыхо-

▲ Е.П. Веркина шүкщәты вер сәмәна тәйләлә. Л. Гурьева верум хур

ва антәма йис, вет няврем шәкащман хәщсәт. Аңкем 12 ода ювмәлн рәпитты олңитәс – хүл вәлпәсләс. Николай Дмитриевич Милыхов ащел, Ефрем пухл пила Вулаң Отечественной ләла мәнсаңән, Ленинград вош ләвәлман антәма йиссән.

Аңкем-ащем мой верман юпийн имухты нявремәна йиссән – 1952-мит олн Зоя улем сема питәс. Щәлта аңкем арсыр ләвәрт рәпата тәс – хүл вәлпәсләс, турн сәврәс па па рәпатайт верәс, щирн ар ол, няврем тайты ән веритәс. Тәп 22 ол юпийн 1974-мит олн ма сема щи питсум.

2018-мит олн Зоя улем антәма йис. Лүв пеләда иса рәт ясаңән путәртсумн, ин тәп Людмила Туполева пила ханты щирн путәртлумн. Күлупа йңхлүм, щәта картэң имет пила ентлүм, тыйлүм, сәк карәтлүм. Имета луплум, ләлн щи пурайн күтәлн тәп рәт щирн ат путәртләт, путәртты ән пиллүв ки – ясцев айлтыева вәтшәлэв. Тыюм пурмәслам арсыр вандтупсәтн вантты рәхл.

Екатерина Терентьевна семьяел олаңән лупас. Лүв Алексей пухл Ёмвошн медицинской академияйн медбрата вэнлтэйтл. Щи тумпи лүв апәлнеңәл, нявремләл енмәлдәл – Настя тәнял ашкола етшуптәс, Виктория ләпәтмит классән, Денис ветмит классән вэнлтэйтлән. Е.Т. Веркина юлн дыв пиләда ханты щирн путәртәл.

Мосл лупты, 2022-мит ол вүш эвәлт рүтьщәты хәтләтн Е.Т. Веркина Тәрум хотн «Воскресной ашкола» хуща картэң нявремәтарущпернапоспунты па па верәт олаңән айт тәл.

Ешәк Екатерина Терентьевна, нәң нәптән 50 тәла ювемәс! Нәң ар ол там йис эвет-пухәт вэнлтәлән, ханты ясцев елды тәлән – вән пәмәщипа нәң вера мосты рәпатаен пәта! Елды ищиты щи йис ясцев тыва! Хүв йис, хүв нәпәт тумтака, уяңа-щүняңа вәла!

Путәр хәншәс:
Людмила Шульгина

^ Вурҥа имиев юхтӑс...

^ «Моньщ ёх» эвиет яксӑт. Л. Гурьева верум хурӑт

Ёмвошн округ Вурҥа хӑтл вӑс

2012-мит ол вӑш эвӑлт округ поступсы ширн Югра мӑвев луваттӑйн Вурҥа хӑтл постӑсы питсӑв. Вӑн кер тылӑщ 13-мит хӑтлӑн Ёмвошн Борис Лосев немпи рӑтыщӑты тӑхийн округ Вурҥа хӑтл лӑщӑтман вӑс. Тыв арсыр вошӑт, кӑртӑт эвӑлт ариты-якты тӑхет хӑннехуятӑт, верӑнтты хуятӑт, мет ям па хурамӑҥ Вурҥа ими лӑмӑтсухӑт верты ёх па па хуятӑт ӑктӑщӑт.

Рӑтыщӑты тӑхия юхӑтмемн имухты уша версум – ёмӑҥхӑтл олӑитсы – «Лылӑҥ союм» тӑхи вӑндтӑты ёх нявремӑт пӑта арсыр кӑсупсӑт лӑщӑтсӑт.

Елды арсыр ванлтупсӑт, тынесты, вӑндтӑты хӑрӑт рӑпитсӑт. Тӑта мойҥ ёх нявремдӑл пӑта вурҥайт па тыхлӑт версӑт.

«Хоттел ёх уй» немпи кӑсупсийн кӑсты ёх шуши мир вӑлупсы олӑӑн ай тӑсӑт па альсӑт, муй ширн нюки хот дыпийн иса лӑщӑтман вӑл. Тӑм кӑсупсы арталӑты ёх Гранпри тынӑҥ мойлупсы Ульт-Ягун кӑртӑҥ культура хот рӑпатнекӑта мойлӑсӑт.

Вурҥа хӑтла округкӑща нӑ Наталья Комарова юхтылӑс, лӑв вошӑҥ па мойҥ мир пӑта хӑнтӑт па вухӑлӑт пӑта ёмӑҥ сӑмӑт юха щӑшкан сухӑт йирӑс.

» Мӑҥ вӑлӑв, ям нумсӑт вӑлупсийн тывлӑт, – лӑв юхи хӑшум артӑн лупӑс.

Тӑм Вурҥа хӑтлӑн йилуп

вер лӑщӑтман вӑс – «Почта России» тӑхи ёх Вурҥа хур пӑла па хӑнты мир поэтесса имийн Мария Волдинайн хӑншум лӑҥтарӑт пӑла немасыя открыкӑйт версӑт. Вошӑҥ па мойҥ ёх открыкӑйт хуща ям ясӑҥ хӑншум юпийн рӑтлала па лӑхӑслала Россия мӑвев арсыр вошӑта па кӑртӑта китсӑт. Щиты па тӑхетн вӑлты мир мӑҥ хӑнты-вухӑль мирӑлӑв Вурҥа хӑтл па хӑнты мир поэтесса Мария Волдина олӑӑн уша верлӑт. Щиты хӑлумсот мултас открытка китсы.

Шуши мир якты вер вӑты нӑ Фаина Иштимирова па «Торум Маа» катра пурмӑсӑт лавӑлды хотн рӑпитты хӑ Виктор Банк етнхот тӑсӑн. Хӑнты мир поэтесса Мария Волдина вӑща верман лупӑс, лӑдн соращӑк дӑлӑт сухӑнӑс па иса мирӑт уяҥа-пищӑҥа, тумтака ат вӑсӑт, ям арат хӑл, вой ат велпӑслӑсӑт, вӑлы тӑщ ат лавӑлсӑт.

«Хӑтл» немпи хӑнты-вухӑль мирӑн театр ёх Галина Слинкина моньщ

^ Нявремӑт тыхлӑт верлӑт

хӑват Вурҥа имев олӑӑн етнхот ванлтӑсӑт. Уша йис, муй пӑта йистелн мӑҥ миров тӑм хӑтл лӑщӑтты питсӑт.

Щи юпийн ариты-якты тӑхет ёх етнхот альсӑт: «Тром-Ёван мокут» (Тром-Аган кӑрт эвӑлт), «Ас нӑ» (Тӑк кӑрт эвӑлт), «Увӑс хурамӑт» (Нуви сӑнхум вош эвӑлт), «Моньщ хот» (Шапша кӑрт эвӑлт), «Ёмвош ёх». Щи тумпи Валентина Швецова, Валентина Тарлина, Алексей па Светлана Тарлинӑн па па хуятӑт арисӑт. Айлат ёх па нявремӑт арсыр нарӑс юхӑтн юнтсӑт.

Вӑтаҥ хӑнты ариты нӑ Вера Кондратьева ариты ёх кӑтн «Муйсӑр нӑҥ арен? Ӑҥкен-ашен ар» кӑсупсы лӑщӑтӑс. Тӑмхӑтл хулыева кӑсум ёха сертификат непекаӑт мойлӑс.

Ёмӑҥхӑтл елпийн округ творчества хот ёх кӑсупсы лӑщӑтсы – мосӑс хурамӑҥ вурҥа ими лӑмӑтсух ёнтты. Тӑмхӑтл мет хурамӑҥ лӑмӑтсухӑт ёнтум ёх ишӑкты непекаӑтн мӑсыйт.

Вурҥа хӑтл мӑнӑс, йис ширн мӑҥ мӑвевн йилуп ол олӑитсы – ям олӑв ат питл!

Путӑр хӑншӑс:

Людмила Шульгина

Сэрханл вошн шуши ёх ёкётсыйт

Вэн кер тылэщ 13-мит хётэлн «Йис Сэрханл вош» немуп шуши мирёт рэпитты тэхийн хэнтэт па вухалят «Вурча хётл» версёт. Щи ёмёхётл порылёты пёта шуши мир тэхийн вёлты хэннехуятёт Сэрханл вошён арсыр хоттел ёх кётэлн немасыя хурамён па эмёщ кёсупсёт тём йисн лэщётсёт.

Вантэ, тём ол Россия мёвев Президент хёевн «Хоттел ёх» ола ёконтсы. Тёп щи пёта Сэрханл шуши мир тэхийн хуца рэпитты хёт па неёт тём ёмёхётёлн верты кёсупсы «Хэнтэт-вухалят вёсёт-холсёт» немн тёмхётл мёсёт.

«Хэнтэт-вухалят вёсёт-холсёт» кёсупсийн тём пёш иса араттелн хёт хоттел хэннехё кёсёс. Мет олёён кашён щемьяел мир елпийн ётёс па лупёс, муйсёр нем тёлл, муй хурасуп лёттарёт лётёттыя, арёт аритыя па арсыр тёс ёк ширёт Вурча ёмёхётл пёта еллы ванлёттыя веритёлт. Хэн кёсты юхтум хоттел хэннехуятёт ёмёхётла ёктёщум вошён мирн ёмашёк вётты питсёлт, щит лыв айлтыева кёсупсы тэхелала мёнсёт.

Кёсупсы тём ёмёхёт-

ёлн вет тэхийн ширн вёс, щит:

- ◆ мет олёён хоттел ёх амёмётщет ушён версёт па сыр-сыр лавёрт юнтётн юнтёлсёт;
- ◆ вёллы лётвёт тёса ёвёлсёт;
- ◆ ёхёлт эвёлт нёлёт поса ёсёлсёт па щёлта нымлён лухётн сора хёхёлсёт;
- ◆ ёхёлт шёпи навёрсёт па тынщён сёва ёвёлсёт;
- ◆ юхи хёщум щосёлн вурча имела арсыр лёттарёт хурамёна лётётсёт, эмёщ арёт арисёт па шуши мир ёкёт тёса па хурамёна ёксёт.

Мосл лупты, хуты тём «Вурча хётёлн» Сэрханл шуши мирёт культура хотёв пётёлн вёлум кёсупсётн олён тэхийн «Нумсён хоттел ёх» холумтёс.

Лыв «Юганская этно-деревня» кёрта ёнхты мойлупсийн катлуптёсёлт, хуты арсыр шуши

Сэрханл шуши мирёт тэхийн рэпитты неёт ай пурмёсыет тыныты хёр версёт. В. Енов верум хурёт

«Тови хоттел ёх» па кёсупсийн лывел ванлётёлт

мир пурмёсён ванлупсёт тумпийн ёма лёлпётёлт-ёншёлтёлт, хётл этна пёлка питёлт кемн юхлы пёлы воша тёлт.

араттелн ишёкты непекётн «Вурча хётл» верум тэхийн кёща ёхлёвн катлуптёсёлт.

Хёщум пурайн Сэрханл шуши мирёт хотн рэпитты хэнты муй вухаль неёт иёха тём тови ёмёхётла ёктёщум вошён арсыр мирёт елпийн ёкты-ариты хот лэщётсёт, хута хурамён арёт арисёт, ёкёт тёса ёксёт.

Щиты вэн кер тылэщ 13-мит хётёлн Сэрханл вош шуши мирёт вёлты хотёвн тём кётёлн «Вурча хётл» ёмсыева порёлёсы.

Кимит тэхийн «Вурча хоттел ёх» питсёлт. Лыв ищиты «Валикас» немуп рётёщётты тэхийн ёнхты веритёлт, хута сыр-сыр ванлупсёт верёлт, ёма лёлпётёлт-ёншёлтёлт. Хёлмит тэхийн тёт мёном кёсупсийн «Тови хоттел ёх» юхтёс, лыв па «Йис Сэрханл вошн» хурёлл вётты тём кётёлн хулыева веритёлт. Юхи хёщум тэхийн «Хэнтэт-вухалят вёсёт-холсёт» кёсупсийн вёлум хоттел, хуятёлт иса

Путёр хёншёс:
Владимир Енов

Сэрханл вошён сыр-сыр мирён хэннехуятёт ёмёхётёлн

Вой велпәсләты ёх нымәлн кәсты вер округ кәсупсыя йис

Ай кер тыләщ 23-мит хәтлән Ёмвош районән III-мит межмуниципальной Вой велпәсләты ёх нымәлн хәхәлты кәсупсы вәс. Тәм олн нымәлн кәсты щир округ кәсупсыя верса.

▲ Нымәлн кәсты хуятәт

▲ Кышик кәрт эвәлт нух питум хәйт. Р. Богордаев миом хурчән

Мосл лупты, хуты мет олаң вой велпәсләты ёх нымәлн хәхәлты кәсупсы «Остяко-Вогульск» немуп рүтыщәты тәхийн верса, щи тәхи 70-кем верста Ёмвош эвәлт вәл. Кимит – ищи тәхийн.

Тәм олн лүхәң кәсупсы Ёмвош район Ярки кәртән Горная немпи юхан пусл хуца вәс. Вой велпәсләты ёх нымәлн кәсты вер щикүш әмщә па ёмәңхәтләнә ләщәтты ләңхасы, ар мойң мир давәлсы, тәп кәсупсы елпийн Москва вошн вән па ар нартурпәң «Крокус Сити Холл» немпи хот хуца теракт юпийн Россия мұв луваттын траур хәтләта алысьит.

Щи тумпийн 14-17 ол луват айлат ёх кәсупсыя ищи ант есәлсыт. Щи пәта тәм ол нымәлн кәсты тәхийн тәп 31 ики вәс. Щит лапәт муниципальной мұв: Ёмвошәң, Сәрханл, Манстәр, Нефтеюганской, Нижневартовской районәт, Ёмвош па Нефтеюганск вошәң эвәлт юхтум ёх.

Кәсупсы пұншум пурайн Ёмвош район кәщә хә Кирилл Минулин ям вүщәяңәт елпийн Москва вошн шәк вер юпийн нәртәмды әнтәма ювум мир нәмәлмәты щира «минута молчания» верәс. Щәлта путәртәс, кашәң ол тәм кәсупсыин аршәк хә кәсты вүратл. Щит шеңк ям вер. Вантә, нымәлн кәсты вой велпәсләты ёх кәсупсы мира мосл, щит лывела әмәщ вантты. Ай кәртәтн вәлты хуятлүв йистелн вой-хүл велпәслуман вәлдәт. Щи пәта лывела шеңк давәрт әнтә: күш пушкан эвәлт есәлты, күш сәсы омәсты, күш ратхәр вүщитты.

Щиты щи тывәс. Кәсты тәхетн нымәлн сора хәхәлты мосәс, щәлта пневматической пушкан эвәлт тәса есәлты. Щи юпийн па карты лыс сора омсәлтәты, әхәт па ратхәр сора вүщитты мосәс.

Мосл ястәты, нымәлн кәсты вер – щит «биатлон» хурасуп кәсупсы, тәп тәта

вой-хүл вәлты щира вәлты ёх немәсыя кәсләт. Щи тумпийн «биатлон» киньща кәсты тәхет немәсыя ән ләщәтлүйт, муй щирн вой пәнтәт хуваат вой велпәсләты ёх яңхләт, ищиты щитәта кәсләт. Тәта немәсыя ләщәтум пайлы әш әнтәм.

Кәсупсы олңитумн кашәң тәхетн арталәты хәннехуятәт вәсәт. Лыв кәсты хә верел тәса вантсәл, ләлн немәлт вер атма ал тывәс.

Әхәт, кәсупсы сухнум юпийн, уша йис, хуты мет апрәңәт, әрәңәт па каркамәт Ёмвош район Кышик кәрт эвәлт юхтум хуятәт. Лыв олаңмит тәхия питсәт. Кимит тәхи Нефтеюганской районән вәлты хәйт еша павәтсәт. Хәлмит – Горноправдинск вошәң ёх вүсәт.

Кышик кәртәң кәсты ёх күтн Ёмвошәң хә Руслан Богордаев ищи нымәлн кәсәс. Вантә, тәм хуят Кышик кәртән вәс па

енмәс. Щи пәта шуши мир йис верәт лүв яма вәлдә. Тәм кәсупсы олаңәң Р. Богордаев щиты лупәс:

» Тәм кәсупсыин ма мет олаң пұш кәссум. Нәмәслум, хуты щит вера ям па мосты кәсупсы. Вантә, тәта тәп апрәң, каркам па верәң ёх күтәлн кәсләт. Кәрт сәсы омәсты, пушкан есәлты кашәң хәннехә хән веритл? Тәп вой велпәсләты хошты хуят, мәта хә йистелн щи йис велпәс верәт вәл, хоттед ёх велпәс летутн тәлдантелн лапәтты веритл, шәкәң хәннехә лелды щи хәщл. Щи пәта нымәлн кәсты вера аршәк ёх хушты мосл, аршәк няврем па айлат ёх велпәс вера вәнләтәты, иса ай кәртәтн тәм кәсупсы верты. Вантә, ин йилуп вәлупсыин кашәң хәя тәса вәты мосл, хутыса пушкан кәтәлты, муй щирн сәсы омәсты па вәнт хуваат нымәлн яңхты.

Путәр ләщәтәс:
Ирина Самсонова

Сўмәтвошн вәлты нявремәт ай пура вўш эвәлт шуши мир йис верәт, ёмәңхәтләт олаңән уша павәтләт. «Хәтлде» немпи садик хотн дыв ши верәта вухаль неңән Надежда Пузинайн вәндәлйит. Тәм пўш щәта нявремәт пәта Вурҗа хәтл верәнтсы.

Надежда Петровна 37 ол, мәр Сўмәтвошн воспитателя рәпитл. Лўв 1985-мит олдн Ёмвошн вудаң непек ёша павтәс, ши юпийн Сўмәтвоша рәпитты китсы. Лўв «Аләнка», «Хәтлде» па «Кораблик» хотәтн пушхиет лавәлман па вәндтуман рәпитәс, ин вәнты «Хәтлде» хуши воспитателя вәл.

» Ма программа непек хәншсум, ләдн нявремәт шуши мир йис верәта вәндтәты. «Рәт мўвен сә-мәңа па мосман тәе» немпи кружок тәлум. Ма ләңхалум, ләдн нявремәт айтәдн хәнты па вухаль мир культура олаңән уша ат версәт. Тәта шимл, шуши нявремәт яңхәл, арсыр мирәт пушхиет вәлдәт. Ма щиремн, дыв ат вәләл, муйсәр мўвн вәлдәт, муйсәр йис верәт ши мўвн йистәдн лавәлман тәйлйит. Рәпатаём мосман тәйлдем, – лупәс Н.П. Пузина.

Надежда Петровна лупәс, хути интәм хәнты па вухаль нявремәт рәт ясаңән хәлләт, юлн әңкиләл-ширилл хәнты па вухаль щирн ән путәртләт. Садик хотн дыв рәт ясаңа ән вәндәлйит, Н.П. Пузина щәта дывела ши мирңән олаңән путәртәл, хутыса дыв йис пурайн вәсәт па рәпитсәт, хутыса округев, Сўмәтвош район, Сўмәтвош тывәс. Лўв нявремәт пәта округ, вош па район ёмәңхәтләт ләщәтл. Нявремәта ши олаңән уша павәтты верә әмәщ.

Ма «Хәтлде» немпи нявремәт хәтл мәр тайты хота юхәтмемн Надежда Петровна Вурҗа ёмәңхәтл нявремәт пәта

Нявремәт шуши мир йис верәта вәндәл

Е.В. Шевелёва па Н.П. Пузина Сўмәтвошәң нявремәт пида. Н. Рагимова верум хурңән

верәс. Вурҗа имия вухаль не Елена Хайдаровна Шевелёва вәс, лўв иши ши садикн воспитателя рәпитл. Ёмәңхәтл пурайн нявремәт арсыр юнтупсәтн юнтсәт, яксәт. Надежда Петровна дывела путәртәс, хутыса йис пурайн ши ёмәңхәтл постәсы. Щәлта пушхиет сўмәт юха ай сухәт йирсәт па епләң ай няниетн, мавәтн ләпәтсыйт.

Н.П.Пузина Саранпауль вошн вухаль хоттел әх хуши сема питәс па емәс. Әңкел-әшел – Анна Никоновна па Пётр Ильич Пузинңән – 11 нявремәт емәлсәңән, әшел – «Ветеран труда», әңкел ар нявремәт таймәл пәта мевл посәт тәйсәңән.

» Әңкем-әщем иса пурайн колхозн рәпитсәңән, щирн мўң юлн Прасковья Васильевна Мониная аңқаңкев пида вәсүв, лўв иса верәтн нәтәс, шеңк сәмәң имия вәс.

Нявремәт Вурҗа ёмәңхәтл пурайн

Мўңева вухаль моньщәт путәртыләс. Ай пура олаңа яма мәнсәт. Мўң айтәдн рәпата пелы сәмәң хуятәта емәлсыюв, лўңән турн хәрн рәпитсүв, хўд вәлпәсләсүв, воньщумут әкәтсүв, тўт юх ләщәтсүв, юлн иса хот верәт версүв. Ма ләпәтмит нявремәт вәсум. Ин 11 нявремәт эвәлт мўң ләпәт хуят хәщсүв. Кўтәвн яма вәлдүв, ин вәнты вухаль ясаңән путәртлүв. Тәп шаль, хути нявремәт ин рәт щирн ән

путәртләт, вухаль ясәв хулт пелы мәнл. Пухем иши вухаль ясаңән ән путәртәл. Лўв 31 ола йис, интәм Нягань вошн вәл па рәпитл, – лупәс Надежда Петровна.

Щимәщ ям па сәмәң вухаль не пида ма Сўмәтвошн «Хәтлде» немпи садик хотн вәтаңа йисум.

Путәр хәншәс:
Надежда Рагимова

Хүлдөр кэртэң нэ

Ханты ими Екатерина Михайловна Инночкина (Пескова) пида ма Касум вошн Вүдең ёх ёмәңхәтл пурайн вәтаңа йисум. Лүв «Моньщ хот» тәхийн Л.А. Ерныхова пида мойң ёха па нявремәта ханты моньщәт моньщәс па ванлтәс. Екатерина Михайловна Хүлдорн сема питәс. Аңкел-ашел Хүлдор пүңәлн Песковские юрты тәхийн вәсңән па рәпитсәңән.

▲ Е.М. Инночкина. «Касум ёх» архив эвәлт вүйом хурңән

Интәм щәта немәлт ән хәщәс, иса кәрт тўтн ёссы. Ащел – Михаил Алексеевич Песков – войхўд велпәсләты хәя вәс, вўды ташәтн рәпитәс. Лүв олңәлн 6-мит пиркатайн, щи юпийн Вўтвош пүңәлн 13-мит пирката хущи вўлэт давәлман вәс. Аңкиел – Ираида Антоновна Тарлина (Пескова) – икел пида вўды ташн рәпитман йңхәс. Лүв хот рәпата вәрәс, ёнтәсәс, икеда вўды сухәт эвәлт дәмәтсухәт ёнтәс. Лын кәт няврем тәйсәңән – пух па эви, ин Екатерина атәлт хәщәс. Ин лүв ищи семьяңа йис, няд няврем тәйл. Вән пухл, Ёмвошн вәд па рәпитл, эвел Нуви сәңхум вошн. Кәт ай эвеңәл хулна әшколайн вәндтйлләңән.

Екатерина әшкола етшуптумад юпийн Ялуторовск воша дётут кавәртты неңа вәндтйлдты мәнәс. Щәлдта кәртәда юхлы кердәс, Касум кәртәң әшколайн дётутәт кавәртты неңа рәпитты питәс.

▲ Касум музей тәхийн. Н. Вах верум хур

Ар ол лўң пурайн нявремәт рўтьщәты «Нумсәң ёх» тәхия дётут кавәртты йңхәс. Тәм лўң па щи щәта рәпитты питл. Тәм пўш «Нумсәң ёх» тәхийн туризм щирн вер ләщәтлы, Хүлдор, Помут, Сорум ов ай ханты кәртәта нявремәт тәтьлядыт па щи кәртәт олңән нявремәта путәртты питлы. Лыв пәтәла сыр-сыр вәндтәты хәрәт вердыт. Айлат хуятәта вәнтән ванлтәлы, хутыса катра йисн шуши мир вәнт мухты йңхсәт, муй щирн тўң әш вәйтсәт. Екатерина Михайловна

Хүлдор олңән нявремәта путәртты питл, муй щирн вухсарәт тәйсыйт, войхўд велпәсләсы. Щи тумпи лыв щәта вәлум па рәпитум хәннехуятәт пида вәйтантйлдты питләт. Ханты пирәщ хуят Андрей Александрович Ерныхов пида вәйтантупсы питл. Тәм хәев тәса Пўпи якты хот верты хошл. Лүв айлат ёха Хүлдор па щәта вәлум хәннехуятәт олңән путәртты питл. Тәта нөрмәтн Вулаң дәл пурайн хәнтәт ар хўд велсәт па щитәт әхәт дәл хәра китсыйт.

Ин Екатерина Михайловна музей хотн нәтл, ищи волонтера вәд. Лүв сыр-сыр мастер-классәт тәл: ханты нянь кәрн ай нянят верты, хўд ваньщты па кәрн шаритты вәндтәл. Касум мўва ванкўтлы па хон пеләк Венгрия, Германия па па мўвәт эвәлт мойң хуятәт юхтйлләт, дывела тәта шеңк әмәщ вәлдяты па ханты мир вәлупсы уша верты.

Екатерина ханты аңкелн ёнтәсты па арсыр мосты верәт верты йма вәндтәсы. Щәшкан сәхәт, ханты ёрнасәт лүвела лүв ёнтәл. Щитумпи лүвинтәм вәнты вәндтәты хәрәта йңхийл, мәта утәт музей хотн муй па па тәхетн верәнтдыт. Итәх пурайн лүв вәндтәл, итәх пурайн па вертутәң хуятәт эвәлт мосты верәта вәндтйыл. Тәнял Касум музей хущи имет тўтщәң хир ёнтты вәндтйылсәт. Щи пурайн Екатерина Михайловна кәт хир ёнтәс. Хўд сух пида ищи рәпитләт, сыр-сыр хурамәң пурмәсәт ёнтләт. Иса дыв йис щирн ёнтәсләт па мулты пурмәсәт верләт, хутыса дыв вәндәт ёхләл катра пурайн версәт. Ләлн елды вәлты ханты мир тәса ат вәйтсәт, муй щирн йис иты ёрнас ёнтты муй па мулты пурмәс верты мосл.

Щимәщ хуятәт щи касум мўвн вәлләт, ханты мирел йис верәт еллы тәләт. Ләлн щитәт айлат ёхн уша ат версыйт па ләлн йис верәт елды ат хәщсәт.

Путәр хәншәс:
Надежда Вах

Екатерина Игоревна Ернихова (Потпот) Касум вошн Нуви саңхум район хуща рэпитл. Лүв «Центр культуры и спорта «Прометей»» немуп тәхийн художественной ух неңа вәл. 2023-мит олн лүв «Россмолодёжь. Гранты 1 сезон» кәсупсы хуща нух питәс. Щәта мира «Арәң юнтутәт – поющие игрушки» проект ванлтәс. Щи проект ай нявремәт хәнты ясаңа хушты пәта верса.

«Арәң юнтутәт»

Екатерина Игоревна вәлупсәд олаңан тәмәщ путәр тайс:

» *Ма рәт дәрдам кәт тә-хия мәнләңән: ащем чукча, лүв Ёңки щорәс мұв эвәлт вәс, аңкем па хәнты, тәм увәс мұвн сема питәс. Ма Чукотка мұвн сема питсум, Касум мұвн Ёмвош округ хуща енумсум. Ма Ёмвошн технологическо-педагогической колледж хуща «социально-культурная деятельность и народно-художественное творчество» немуп тәхийн вәндтәйлдсум. Щи юпийн Екатеринбургской театральной институт «Актёрское искусство» тәхи етшуптәсум. Аңкем верум нумсәт мухты па ма нумсемн, ма сәмемн хәнты ясаң, вера вана вәс, щи ясаң, ма айтәдн пәдн хәлман тайсем. Хәт ола хән йисум, «Нумсәң ёх» немуп этнокультурной тәхи хуща яңхты питсум. Щәта щи мұң йис верәта хушйилсаюв, щәта йис моньщәт, путрәт хәләнтсүв, нарәс юхн нарәсты, хәнты якәт якты вәндсүв. Ёхәтшәк па Ёмвошн «Хәтл» Ас-угорской мир – театр хуща 15 ол мәр рәпитсум, ариты-якты хәр мухты ма мирем йис верәт мира ванлтәсум.*

Тәмхәтл Екатерина Игоревна енмум мұвәла юхды юхтәс, художественной ух неңа павәтсы, щи киньша мир пила рәпитл, «Доброе начало» волонтерәт кұлуп хуща ух неңа вәл. Щив яңхты ёх ванлтупсәт, етнхотәт,

юнты хәрәт ләщәтәйлдәт па мира нәтты сыр-сыр ям верәт верләт.

Хән ма иньщәссем, хәнты йис верәт тәмхәтл, вәнта лүв вана тәйләлдә муй әнтә, лүв лупәс:

» *Ма нәптем пәда ки вантты, ма йис верәт яма па вана тәйләләм. Ма хәнты ләмәтляты сухәт хотәң ёхдам пәта ентлум, якты-ариты ёх пәта ищи ентлум. Мәнәма щәшкан сух эвәлт хәншет ентты вера әмәщ, па нәй эвәлт пурмәсәт ищи ентлум. И нәй сәхем «Традиционные изделия из сукна коренных народов Югры» округ ванлтупсы тәхийн вәс, щи ванлтупсы 2020-мит олн ван хәтлуп тыләщн верәнтсы. Щәлта па ма хәнты якәт яклум па нявремәт хәнты якәта вәндтәлум. Иса йис верәт вана тәйләләм. Хәнты мирев йис верәт, хәнты мирев ясаң – щит мәнәма мет мосты утәт, щит ма сәмемн вәлты верәт. Щи пәта ма иса пұш вұратлум щи верәт елды ләщәтты, елды тәты, муйкем лыпи әр тәйлум, муйкем нумәс тәйлум, щитлам щи елды павәтлум.*

Тәмәщ нумәсн, тәмәщ кашн Екатерина Ернихова щи вәл па йис верәт елды тәл. Проект «Арәң юнтутәт – поющие игрушки» – щит мет ай пушхит пәта верум вер. Щит хәнты ясаңа павәтты пәта, хәнты ясаңа хушты пәта ләщәтсы. Тәм проект мухты депәт сухәт эвәлт арсыр юнты

Екатерина Ернихова рәт ёхлад пила

утәт верты питдайт. Щәлта па щи юнты утәт хәнты ясаңан ариты па путәртты питләт, щит ай нявремәт пәта верум арәт, ай нявремәт пәта верум путрәт. Юнты утләд – щит хәнты моньщәтн па хәнты путрәтн вәлты войт па сыр-сыр моньщ хәйт, моньщ неңәт. Проект верты елпийн Екатерина Ернихова Касум вошн вәлты хәнтәт яха әкәтсәлә, лыв путәртсәт, муй нумәс щи вер олаңан лыв тәйләт, муй хурасуп юнты утәт лыв щирәдн верты мосл. Тәм проект пәта вера мосл ай нявремәта верум арәт, ай нявремәта верум путрәт. Щи верәта нәтты вұянтсәт Ас-угорской институт Белоярской филиал Фольклорной центр хуща рәпитты ёх па ар ариты, путәр путәртты

хәнты мирев. Щи күтн Е.Д. Салахова, Е.Д. Каксина па па ёх. Юнты утәт верты елпийн щи юнты утәт хура хәншты мосл, Екатерина Игоревна нумәсн «тәп мұң увәс мирев эвәлт вәлты хәннехә щи вер верты пәкл, мәта хуят хәнтәт күтн енмәс, хәнты нумәс тәйл». Щимәщ хур хәншты хәннехә вәй-тантәс, щит Виктория Райн (Молданова), лүв Касумн сема питәс, тәта енмәс па хәнты ясаң яма тәйл.

Мұң Екатерина Игоревная ям ясаң китлүв па вера лавләслүв, хән лүв путрәң па арәң юнты утәт «сема питләт» па мұң щи юнты утәт шиваләлүв.

Путәр хәншәс:
Петр Молданов

Анписа

Анписаен вэн кэртэн ашэмьяел пида вэс. Кэртэй тайс, итл уңалды вэс. Шитңал тухалпийн нэйл эви аңкеңал-ашеңал тайсаңан, Анписаен апалнеңдал. Нўшая ан вэсэт, иса хот вой тайсэт, акрэтэлн арсыр летут енмэлсэт. И нётты-рэпитты хэ хотэлн вэс, шитэл иса хута мосас, рэпитас.

Ащел велпәслаты пурайн Кев пелак эвэлт вухаль мўв пела иса нюхас каншман яңхас. Хотл теллаң хот, летут муй пурмас иса тайсэт. Әхэтшак шит, вўшмащты хуят ан хэн вәлләл, мисдал, довдал нух нярәлдәсийт, колхоса вўсийт.

Вухаль әх тәл пурайн Ай юхан кэрт эвэлт Тәпәл воша потум хўл довәң анасан талсәт. Шәта хўл вўты тәхи вэс. Имудтыйн юхи йиты пәнтәлн па ши Сўлтум кәрта хойсәт, рўтыщаты па довдал лапәтты пәта. Пўркәп сыры

тәм кәрта хойдтәлн, кўш вантыйлсәлэ рўщ айлат неңие, тәм пўш нумсәл иса така йис, ин хурасәң неңие пәнән ши вохсәлэ аңкеңал-ашеңал эвәлт: «Имия вўдем, нявремәл пида ши тәдем. Няврем муй ар лел. Ма шит няврем пела сәмәң». Аңкеңал-ашеңал кашашсаңан, муй, вохда, ат мәнл, щемьяеңа кўш йил. Ин рўщ мень эвел пида увас мўва ши тәсы. Пўркәп щиты па имеңа ши йис. Ташаң мень не еша павтас. Вән пурмасәң сунтәк тәс: ар хурасуп әмәщ юпка, нўм пелак са елпәл и хурасуп, ил пелкәл са па хурасуп, шәлта әл вудийл. Хурамәң әрнасәт тайл, кўл пальта, катәңкайңан. Перина, пәтушкайт, ар хәншийн ентум пәсан лаңкуп. Әхәт щәха па нявремәңа йиталн, эвела па пухлала ши пәсан лаңкупдал эвәлт әрнас ентәл. Товия йитыйн, ям әхәл вусты нәй пальта ләмәтл, вән хошум тыюм ухшам пунл,

И. Самсонова хәншум хур нуви хәрәп, семңал нўр етәр хурасупңан, хўв нуви сзвңал сәйм вўшн. Хурасәң таксәр не тәс. Имел па колхосн рәпитты ши питас.

Пўркәпен йилуп лаш питумн коммуниста йис, емаң хот лаңәл нух вўратылас, шәңканәт лўв унтасәлн ил тәхсайт. Мирн ши верлаң пәта лыкн етса. Ши вўш эвәлт ванкўтлы яньши питас. Имудтыйн кўтщуман мулты ан рәхты ясаңан, алпа, лупса, хуятәл пида кўтәңа йис, кўла питсаңан. Юхи тәп ванлтәсы, имелн уллота пунса, кўрңәл вәтша йирсайңан. Етн пела кўрңәл лыпаша есәлсайңан, Пўркәпн па хутащ лыпәл иса ши пәшәртты питса, шеңк лавәрта йис. Мирел муй, пуләщ ясаң лавми әхәл иты, и хот эвәлт па хота талсәл: «Шит шәңканәт ил тәхмал, шәңхмал пәта ши шәкатла». Лапәт мәр ши вәлас әхтыйн уләс,

па ши пәрәс. Шәлта ши шависа. Иши хәтләтн ай пухл мәшитәс, и арат кемн әнтәма йисәңн, и лота ши питәртсайңан. Анписаен хәлум нявремәл пида ши хәщәс. Вән эвел па вән хоньщупсы мәша йис, дылыел сухнәс. Хулта мәнтал вәл, щиты хулты хәщум нявремңәл пида шәк-вощ тўвман ши вәс. Арсыр рәпата верәнтәс. Хулта па партла. Хўл велты тәхия муй па турн верты тәхия китыйлтыйн, ай нявремңәл хәтл мәр колхос яслийн тайләйңан.

Эвел вет ола йис, пухил па хәлум тәл. Етн ясли эвәлт юхәтләңан, па питәрн вәлты хутащ рәхум имелн ампар хота тумана тәхәрләйңан. Пәлтап пәтлам хотн, па ащел ниңхәрти питыйлтыйн, упелн ухл са вощхила, әпәлмәлы па пойкала: «Ула, Макарка, ал пәла, ма тәта ши, аңкемн еша вәл юхәтл, ула, ям олумн ат питлаин: нәң хоннеңа сорнең лов нәмәлта ил есләщәл, щив омәслән па пәлңәт нўмпия ши тәлыйн, шәлта хон воша тәлыйн па ши вош кўтупа ил есәллайн, па хон вәлты хота ши луңлән. Шәта муй па мосл вәл: епләң мавәң летут, хурамәң ләмәтсух, арсыр юнтут». Щиты ащел роммәл, па ил ши вуомләйңан. Хуйн пуньхилайңан аңкилы-ащиды нявремңән.

Щиты хулты шәкашман вәлтан кўтн, имудтыйн Мәкаркаел хәңән пәтыйн тәйн етса. Ин ут нух турхәттты ши питас. Щирн мәтта имиен ин Анька эвие вәлнтәсы: «Ащелн ямәлтә. Каврум хойм кәр эвәлт вўя, вой сух пўла така ващ келн йирә па ащелн хәңән пәтыя пунә, така щив йирә! Мәшл хошумла, похәнл, па лыел ким етл, щиты яммәл». Па ин

вет тәда ювум эвие щиты ши апщел хәңән пәта ин хойми хирыел така ювәртсәлэ. Мәкаркаел улты партсәлэ, па лүв вән имедн йиңк тәты вохса. Апщел йкәнтсәлэ па ши мәнәс. Ши күтн ин няврём каврум хоймн, вантэ, күтәртты ши питса. «А-на-на», – ампар эвәлт няврём агум түрн үвл, па хуятн ши үвты сыйл ши хәлса. Ши үвл, ши еша-щәл, әлмәнтыки, картийн эвәтты мурт. Ин ванән вәлум мир шив хәхәлсәт, ампар нух пүншман, ин няврём хот хәры хүват дәрәтләл, ёрнасләңкел күшмум, пәсңийл, щәңхиюм, хәннехә нюхи епл... Щиты няврём түтн хәщ шарыса. Вет тәл эвие хуты муй уш тәйл, алпа, ши вой сух мунталәда хойм күтн лавум пүл питәс, ин утн апәләл ши щәңхиты питса... Ин кәнярые хүв ши юпийн ймәлтса, па ши вүш эвәлт хәңән пәтәдн вән түт дэвум пос ши хәщәс. Аңкилы-ащиды енумты муйел йм, щиты худты ши енумсәңән.

Сыры хәнты ши ампарн кәсәңшәк щатъщәщел лапка вәс, пурмәс пунты нурмәт тәйс. Щатъщәщел мулды пурмәсдад пәта йилуп лашн худты тәсы, дылаңа хән хәйса. Ин па ши хотлэ иса тәл лака омәсл. Щәта ши ин ай няврёмңән мулды рәняки сух әхтийн удлясңән. Аләң овн нух пүншла па колхос яслия ин утыеңән ши хәтләңән, щәта күш лапәтләйңән. Щиты ши вәсңән. Аңкән лүңән хүл велпәса китла, турн сәвәрты, ашкола пәта түт юх сәвәрты мосл. Юкан мис тәйсәт, щитәд унтасн ши летут холумтыйлдсәт. Әхәт мисәл тынысәл.

Муйкөм ол ши вүш эвәлт мәнәс... Няврёмңәл вәна йисңән, эвел щемьяеңа йис, па кәрта касләс. Әхәтшәк

лүв па шивелт мәнәс, олаң эвел щемья пида вәс, щәлта атәлт хотые лыв хотәл шумая ләтәс. Щәта ши вәлмәтәс. Иса вет хиләд енмәлды нәтәс, әкратн летут енмәлтәс, воньшумут воньщәс, туләх әктәс. Ши верылум сопасдалн па тови вәнта ши вәсәт. Вәлум нәптәл мәр иса ши няврёмңәла нәтман вәс. Щимәщ лавәрт вәлупсийн вәлман, айтәдн щирн няврёмәт муй хот рәпата вәс, иса ши версәл. Туңа, еш вүшн пунман, немхуят ән омәс. Щирн ши еша питты вухиел дэваса ән пәрңәлдәлэ. Хилыдал па така тәйсәлэ, ай хилнеңәл лапка киттийн, ай вухл юкана тәх щос кәт мавн юхды ки мәлы, ши еңрыләлэ: «Вух хуты аңяңа тәйла».

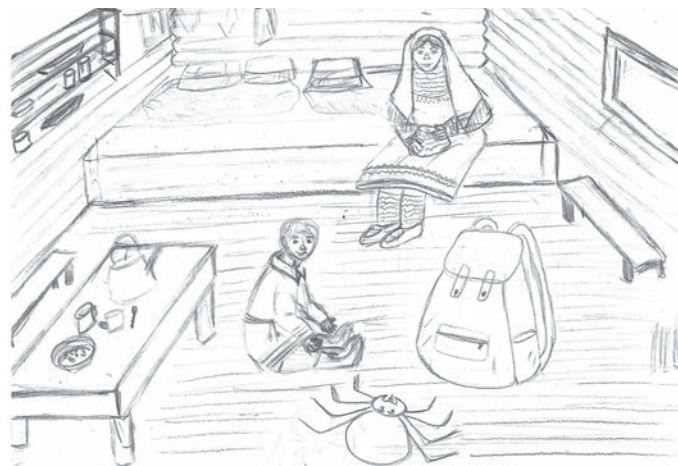
Йилуп хүл велтийн, хүл вуй верәнтәс, кашәң аләң хилыдал нялы телн яньшдәләлэ. Лыв вуел пәла катлы вәсәт, тәп вәсәл: ши вуцалы яньщел юпийн аңқаңкелн вүщлүм муй па анши лыпәт хурпи еңта вән мавиенән мәлдыңңән.

Эвел хота юхтыйлталн, хилнеңәл телевисор вантман ки омәсл, ши лывәтәлдәлэ: «Муй верды омәслән, пос муй сәңән вей тыя!» Щиты ши вәсәт, рәпатаел аңкел мухәләя дәрыйс.

Путәр хәншсәңән:
Валентина Соловар па
Анатолий Воголов

Альвә

(Вах хәнтәт путрупсийн)

И. Самсонова хәншум хур лөхәт тютын ки ты ал кутка.

Әтәх мәхнә вәлтә ики Ихлам пәни ими Юхлым. Имәкән вәлләхән Куркив йохән'нә. Йохән'ош вихәлвәл Ваха, Вах йохән'па. Ос Вах вихәлвәл Ас йохән'па, Обь. Ньәңкыит әллә вәчпа мәнхәлт, онәлтәхәлатә. Имәхән вәлләхән қылхалиннаты, Алхәс. Алхәс әй ал тәявәл. Әнтә төләхәвәл. Икилнә пәни имилнә йәмә төялы лөхәт, тютә пә йәмәки, йәмә вәлвәл. Төләхәтлнә көл әнтә қолвәлт. Қои йәм көл төләхәл, тютә тәхы йәмә төңәмтәтә.

Ики Ихләм әнтә лөхәт тәәлихвәл. Ос ими Юхлым мөрт вултә, Алхым мөхәли вервәл. Ики Ихлам йәмәки лөхнә нәңхәлт көр, пүт көр, пүтахәң пәмльәхәң. Ухәл пә көрә йоқ пулләтә. Ими тюты әнтә көтәхвәл, имин

Әйләнә Алхәс қат пәләнә амәсталох әльвы кәтәлхәл. Вайәх ос ылә пахәтәс.

Алхәс әлән, имәл-иккән күтнә, нуқ күлмалн, нуқ күләс, амәсвәл. О-ос, әлламал тәхәнә қәлам әльвы әлавәл. Тютә пырнә ос әлән нуқ күлмәлнә, әлламал тәхәнә, вайәх кәсвәл.

Ики Ихлам воронпа мәнвәл. Тәхысәл. Иминә пәпилты. Тюты Альвы ики қырха нык кәсвәл. Ими лөхәттюты атвәл: «Пестәх қырхәла мәнәтә, мәнәтәнтити воронпа»

Вера Паньшина
(Кунина)
Путәр тўңматәс:
Федосья Лельхова

Ясәң-кертупсы

Ими хилы
Тынщәң дысән
Хәлум пәңа питса.
Хәлум хәрщи пәңа
Әхәла кирсәлэ.

Хәлум тухләң воен
Нәмәлта ши тәды.

Войдал хәрщатсәлэ,
Тухләң хопа щәлсәл.

Пирәщ вурңа ими
Йилуп нәләл пәстәл,
Апрәң ими хилы
Күвләң нәда ши дәл.

Вәнт пай пәнән тәтл,
Щорәс күтпа питл,

Вәнт пая вәлмәтәл.

Вантә, сәх тыв вәщәл,
Шәнш вүрәлән мирл,
Лүк пида ариләт,
Хәнты якел якләт.

Валентина Соловар

«Арӑн, моньщӑн, путрӑн ӗх» НЕПЕК ӐТӑС

Тӑнял «Арӑн, моньщӑн, путрӑн ӗх» ӑмпипи вӑн киника Ӑтӑс. Щит хӑнты мир вӑтаґ айкелӑт ӑкӑтты, путрӑт хӑншты ими Зинаида Викторовна Лонгортова лӑщӑтӑс, лӑвела К.П. Макарова, Р.Г. Решетникова па М.М. Лонгортова нӑтсӑт.

Тӑм ол олӑнтум пу-
раин З.В.Лонгортова
Лорвош район кӑртӑт хӑ-
ват яґнхман тӑм киника
олӑґӑн путӑртӑс па лӑґ-
тарӑт, путрӑт хӑншты ӑха
мойлӑс.

Тӑм антологияйн Югра
мӑв хӑншты ӑхн хӑншум
лӑґтарӑт, путрӑт хӑншман
вӑлдӑт. Щирн тӑм ванӑн
Ӑмвоша киникайт пида
40 мултас кила посылка
юхтӑс.

Вӑн кер тылӑщ 11-мит
хӑтлӑн лӑґтарӑт хӑншты
нӑ Алла Иштимирова-
Посохова мӑґ редак-
цияевн вӑйтантупсы лӑ-
щӑтӑс. Тыв хӑншты ӑх
юхтылсӑт. Видео щирн
З.В. Лонгортова пида пу-
тӑртсӑв, лӑв ястӑс:

» Ма хӑвн хӑнты ясӑґӑн
хӑншум йис моньщӑт,
лӑґтарӑт, путрӑт ӑкӑтты
нумӑс тӑйсум. Мӑґ Ямал
мӑвевн хӑнты ясӑґӑн
шимд киника вӑл, велщи
лӑґтарӑт муй путрӑт
хӑншты ӑх ӑн вӑлӑв, щит
вер хӑн?

Ям арат ол тӑм вӑн
киника лӑщӑтты олӑнт-
мемн ма ӑн па вӑсем,
муйсӑр лавӑрт рӑпата.
Мӑнема нӑтты ӑха па рӑт
хӑнты ясӑевн хӑншты ӑха
вӑн пӑмаципа ястӑлум.

Югра мӑв хӑншты ӑх ӑкӑтсӑт. Л. Гурьева верум хурґӑн

Мосл лупты, олӑґмит ки-
никайн хӑнты мир йис
путрӑт, моньщӑт хӑншман
вӑлдӑт. Кимит киникайтн
хӑнты мир вӑтаґ писателӑт,
поӑтӑт, тӑм ванӑн хӑншты
олӑнтум ӑх олӑґӑн па
лыв путӑрлал хӑншман
вӑлдӑт. Ияха лӑґӑтты ки,
сот мултас хуятн арсыр
хӑнты диалектӑтн хӑншум
путрӑт Ӑтсӑт.

Тӑм вӑн непек Ӑтты пӑта
Ямал мӑв кӑщӑйт вухн
нӑтсӑт – 500 киника тывӑс.

«Арӑн, моньщӑн, путрӑн
ӑх» непек олӑґӑн Ямал мӑв
кӑща хӑ Дмитрий Артюхов

ям ясӑґ лупӑс:

» Щит вӑн рӑпата. Тӑта
Ямал па Югра хӑнты мир
йис моньщӑт, лӑґтарӑт,
путрӑт ияха ӑкӑтман
вӑлдӑт. Тӑп шуши мир лыв
Увӑс рӑт мӑвел олӑґӑн
щиты хурамӑґа хӑншты
веритлӑт. Тӑта йис пура,
тӑм пура, ел вӑлупсы
олӑґӑн хӑншман вӑл.
Хӑннехӑйт тӑм вӑн непек
лӑґӑтты юпийн уша верлӑт,
муйсӑр ташӑґ па хурамӑґ
Увӑс мӑвн вӑлдӑт.

Путӑр хӑншӑт:
Людмила Гурьева

Е.А. Нӑмысова киника ӑша
холумтӑс

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№8 (3646), 25.04.2024

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры

Издатель
Департамент внутренней
политики
ХМАО-Югры

Редакция

ВРИО
главного редактора –
Рагимова Н.В.

Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь –
Вах Н.И.

Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул. Маяковского, 14.

Индексы 04393, 54393

Тираж 2166 экз.

Заказ 1774

Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в
сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

12+

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций
не обязательно отражает
точку зрения редакции.